

вищому навчальному закладі, котрий нічого не бажає знати за межами своєї спеціальності і не схильного до конструктивного діалогу з носіями інших профілів.

4. Звичайно, в даній соціально-культурній ситуації правомірною буде теза про необхідність готувати фахівця широкого профілю. Зрозуміло, що сам профіль потребує вивчення, оскільки не можливо досягнути неосяжне. Перекваліфікуватися з фізика в лірика можливо, хоча і вимагає, напевно, великих зусиль. Перш за все, це установка не на всеосяжне охоплення тематики тої чи іншої області, а на розуміння специфіки певного виду діяльності і вміння нею оперувати. Інакше кажучи, людину необхідно навчити вчитися, розуміти специфіку професії, а не вкласти в неї всю суму інформації, накопиченої за даною спеціальністю.

5. В цьому контексті ідея компетентності набуває свого продуктивного сенсу, оскільки визначає траєкторії і технології навчання, а саме навчання спрямовує на розвиток навичок застосування набутого знання. Як наслідок, це питання про те, які форми освітньої діяльності вважати найбільш адекватними у підготовці фахівця широкого профілю. По-друге, установка на полідисциплінарність абсолютно чужда реальній тенденції щодо мінімізації навчальних дисциплін, які не мають прямого відношення до профілю спеціальності.

6. У підсумок зазначимо, що орієнтація на підготовку фахівця широкого профілю має свої плюси і мінуси. В системі, яка обмежена власними можливостями, вузька спеціалізація може тільки надалі звужувати перспективи, причому саме практичні. Адже усвідомлення, що тебе навчили неактуальним речам, підготували до того, чого вже немає, породжує лише апатію, а відсутність навичок перебудовуватися - набір зовнішніх і внутрішніх напруг у суспільстві.

Література

1. Инновационный университет: Философия - Наука - Управление. XX лет философскому факультету НГУ : Материалы Всероссийской научной конференции / Новосиб. гос. ун-т. Новосибирск, 2013.186 с.

УДК 785.7

ДУДАШ А.М., ТОКАР К.
Мукачівський державний університет

ЗНАЧЕННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ДИРИГЕНТІВ ХОРОВИХ КОЛЕКТИВІВ

Мистецтво диригування – справа надзвичайно відповідальна і почесна, пов'язана з керуванням, як професійними так і самодіяльними колективами. Із зростанням професіоналізму хорових колективів постають все більші вимоги перед їх керівниками – диригентами хорів, яким необхідно висока професійна підготовка. Диригування одна з наймолодших музичних виконавських спеціальностей, що сформувалася як самостійний вид лише у другій половині 20 століття, але корінням воно сягає в далекі часи Стародавньої Греції та Єгипту.

Спроби наукового обґрунтування феномену диригентського мистецтва відомі ще з давніх часів, та пройшло багато стадій. Науково-методична література, присвячена мистецтву диригування, складає значний доробок, розгалужений за проблематикою, різноманітний за жанрами та спрямуваннями, вагомий за змістом. Про жоден з видів музичного мистецтва, здається таких суперечливих думок, як про диригування. Саме життя нам дає безліч прикладів які відкидають песимістичні погляди на диригентське мистецтво.

Диригування – це таке саме виконавське мистецтво, як спів, гра на музичних інструментах та інші, але різниця в тому, що диригенти в своїй практиці мають справу із *«живим музичним інструментом»* - хором, тобто велику кількість різних індивідуальностей, які він мусить об'єднати в одну цілість, в один спаяний колектив так, щоб він зазвучав під його руками, як добре настроєний інструмент. Тому кандидат на диригента мусить відзначитися специфічними диригентськими здібностями, які дозволили б йому з успіхом віддаватися цьому дуже складному індивідуальному і відповідальному мистецтву.

Обов'язком диригента є правильна передача ідеї та змісту, керування емоційною стороною виконання, організація структурно-ритмічної сторони, правильне визначення темпів і динаміки, характеру руху музики, фразування, нюансів.

У наш час сучасна шкільна програма з музичного мистецтва, включає таку форму співацького виховання дітей як хорівий спів і тому необхідно, щоб майбутні вчителі музичного мистецтва отримали якісну диригентсько-хорову підготовку в якій входить хорівий спів, диригування, методика роботи з хором та інші. Завданням дисципліни «хорове диригування» - є формування професійних знань та навиків, що дозволятимуть здійснити вокально-хорову роботу в загально освітній школі цим самим допоможе підготуватися студентам до самостійної діяльності в якості вчителя музичного мистецтва, керівника хору. Практика показує, що недостатня увага до навчального процесу-навчання, байдуже ставлення (нехай невимушене) деякими загальними законами фізіології, а також недостатнє опрацювання питань, пов'язаних з початковою постановкою диригентського апарата, не дозволяють виявити технічний і творчий потенціал майбутнього керівника хору, привити йому природню диригентську майстерність, де важливою складовою є те, що вокально-виконавське мистецтво хорового колективу знаходиться в прямій залежності від мануальної техніки.

Практична діяльність керівника хору складається із двох складових: хормейстерської (робота з хором) та диригентської (керування виконанням творів), що ставить цю професію в категорію самих складних виконавських спеціальностей. Обидві складові повинні відповідати високому рівню розвитку, гармонійно виховані, не прирівняти їх, або взаємо замінювати. Слух, мануальна техніка та емоції- три елементи («три кити»), на яких базується техніка керівника хору. Правильне виховання цих елементів має первинне значення для її розвитку. Контролером цього процесу є свідомий контроль над своїми відчуттями при виконанні тих чи інших рухів. З цього фактично починається

оволодіння технікою диригування. Першим завданням є «вслухатися» в свої відчуття; необхідно навчитися перевіряти кожну позицію, позу, положення, рухи.

Спрямованість диригентської волі буває різна: один диригент яскраво виражає ритм, другий мелос, третій – красоту звука. Зосередженість волі на переживання різних елементів музики пов'язана з виникненням творчих домінант. «Закон домінанти» відкрив фізіолог А.А. Ухтомській. Суть його заключається в тому, що при визначенні діяльності (особливо творчого характеру) в корі головного мозку виникає місце стаціонарного збудження (домінанти), який спроможний знівелювати іншу діяльність, посилюючись за рахунок цього. Таким чином, диригентська воля індивідуальна, але в деяких межах піддається вихованню.

Вагомою буде думка про створення загальної творчої домінанти, адже натхнення так само необхідно техніці диригування, як техніка натхненню: природня техніка народжується із природнього натхнення [1].

Дуже важливо для диригента усвідомити свою роль та завдання під час концерту. Необхідно пам'ятати, що саме він повинен вести емоційну сторону виконання, від нього виконавці чекають натхнення. Одна із заповуток натхненого виконання – єдність у розумінні твору диригентом і виконавцями, повне і свідоме прийняття співаками і музикантами диригентського трактування твору. [2]. Отже, диригент у процесі репетицій своїм авторитетом досвідченого музиканта повинен переконати виконавців у необхідності саме такої інтерпретації.

Концертне виконавство – це публічна, ораторська мова хору, яка вимагає від диригента спеціальної режисури, яскравості, висвітлення головних моментів і цікавих деталей, укрупнення їх в ім'я максимальної виразності твору.

Якщо диригент повсякденно виховуватиме в собі необхідні якості для успішного розв'язання цих художніх завдань, якщо постійно турбуватиметься про розширення у своєму колективі музичного світогляду зокрема і мистецького взагалі, якщо він розвиватиме в учасників хору правильні художні смаки, цілеспрямоване і дбайливе ставлення до класичної хорової спадщини і сучасної радянської творчості, якщо багато часу присвячуватиме співу а cappella, втілюючи найкращі досягнення виконавської школи, то, безсумнівно, відкриє перед колективом цікаві й захоплюючі творчі перспективи. Такий хор повністю відповідатиме своєму призначенню – естетичному вихованню і формуванню духовної краси людини.

Література

1. Сивизьянов А. С. Проблема мышечной свободы дирижера хора (начальное обучение) / А.С.Сивизьянов. – М. : Музыка, 1983. – 55 с., нот.
2. Егоров А. А. Теория и практика работы с хором / А.А.Егоров. – Л., 1951.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>